

Насоки относно използването на видеорегистратори в частни превозни средства

Въведение

През последните години използването на технически средства за запис, монтирани в автомобил (т.нар. видеорегистратори), се увеличава прогресивно, тъй като устройствата стават по-достъпни и предлагат по-високо качеството на запис, вкл. и повече функционалности (като напр. за активиране на записването при посегателство върху паркирано превозно средство).

Обичайно видеорегистраторите са насочени по посока на движението и могат да записват образни и/или звукови данни за пътя отпред и/или за пътниците в превозното средство. Регулациите в отделните държавите-членки на Европейския съюз се различават значително и към момента няма единни правила, които да уреждат тяхното използване от граждани (частни лица). Някои държави имат строги забрани (напр. Португалия, Австрия, Люксембург и Швейцария), докато други позволяват използването им при определени условия.

В България използването им за момента се урежда от общите нормативни изисквания за защита на личните данни. От експлоатацията на такива записващи устройства могат да възникнат усложняващи последици за правата за защитата на неприкосновеността на личния живот и личните данни на другите участници в движението. Поради това е важно шофьорите, които инсталират видеорегистратори, да са запознати и да разбират потенциалните си задължения, които могат да произтекат от законодателството за защита на личните данни.

Правен статут на ползвателя на видеорегистратор

По общо правило задълженията за защита на данните се прилагат за тези, които събират или обработват по друг начин лична информация на физически лица (включително изображения и гласови записи). В ежедневието си обаче физическите лица могат да обработват лична информация в много различни ситуации, които са от чисто личен или битов характер. Този вид обработка на лична информация не се обхваща от задълженията за защита на данните, поради т.нар. изключение за **„чисто лични или домашни занимания“**.

В своята практика Съдът на ЕС посочва, че то трябва да се тълкува ограничително. В решението по дело C-212/13 *Ryneš срещу Úřad* от 2014 г. (касаещо спор относно използването на неподвижно закрепена камера за видеонаблюдение, която е обхващала както частно жилище, така и обществена улица), Съдът на ЕС отбелязва, че:

„Доколкото видеонаблюдение [...] покрива, макар и частично, публични места и поради това е насочено извън личната сфера на лицето, което извършва по този начин обработване на данни, то не може да се счита за дейност, която е изцяло „лична или домашна“ по смисъла на член 3, параграф 2, второ тире от Директива 95/46.“

Въпреки че случаят е свързан със стационарна система за видеонаблюдение, той има принцитни последици за всички ползватели на технология за видеонаблюдение, която записва видео и/или аудио на обществени места. Ползвателите на видеорегистратори следва да обмислят естеството и обхвата на всеки запис, който извършват, и дали той попада в обхвата на изключението за „чисто лични или домашни занимания“ или записването може да попадне под нормативните правила за защита на личните данни.

Когато видеорегистратор се използва в професионален, търговски и най-общо казано, неличен контекст, напр. от професионални шофьори, таксите, компании за доставка и др., изключението няма да се прилага и ползвателите на видеорегистратора (вкл.

потенциални шофьори и/или работодатели или всеки, участващ в решението за използване на видеорегистратора) ще трябва да вземат предвид задълженията си за защита на данните.

Така напр. записването на звук вътре в превозното средство изисква много сериозна обосновка за неговата пропорционалност и необходимост, поради потенциално високия риск за запис на лични разговори на пътниците. Това разбиране е установено и в практиката на Европейския съд по правата на човека (*López Ribalda and Others v. Spain*), като подобна дейност по наблюдение и запис не следва е допустима, освен по изключение, при наличието на важни легитимни цели и при въведени подходящи гаранции за правата и свободите на засегнатите лица.

Задължения на администратора

Когато се обработват лични данни и не е приложимо изключението за „чисто лични или домашни занимания“, лицето, отговорно за записването с видеорегистратор, следва да се счита за „администратор“. Администратор е лицето, компанията или друга организация, която решава „защо“ и „как“ ще се събират и обработват по друг начин лични данни.

Когато записването с видеорегистратор се осъществява в професионален и търговски контекст или на обществено място, ползвателят следва да се приеме за администратор на лични данни. Следователно той ще е задължен да спазва законодателството за защита на данните и да ги обработва в съответствие с принципите за тяхната защита.

В тези случаи администраторите на видеорегистратори ще трябва да съблюдават следните ключовите аспекти:

Личните данни трябва да се обработват по прозрачен начин

Използването на видеорегистратор поставя някои предизвикателства по отношение на прозрачността, тъй като администраторът трябва да е в състояние да предоставя определена информация на всеки, чиито данни се събират.

- Така например върху и/или вътре в превозното средство трябва да има ясно видим знак, стикер или друга индикация, според случая, която да показва, че се извършва запис;
- Трябва да се предостави политика/уведомление, в което се описват данните за контакт, правното основание за събиране на образни и/или звукови данни на други лица, целите, за които се използват данните, и за какъв период от време ще се съхраняват;
- При поискване тази информация следва да може да бъде предоставена в писмена, в т.ч. електронна или устна форма, включително чрез политика/уведомление, достъпно онлайн, след като лицата, чиито лични данни се обработват, са уведомени за начина на достъп до нея;
- В случай на произшествие е препоръчително да се уведомят засегнатите лица, че сте записали кадри от инцидента, с цел прозрачност и осигуряване възможност на дадено лице да подаде заявление за упражняване на правото си на достъп;
- Повече информация за задължението за прозрачност може да бъде намерена на интернет страницата ни <https://cpdp.bg/> и в чл. 12, 13 и/или 14 от [Регламент \(ЕС\) 2016/679 \(Общ регламент относно защитата на данните\)](#).

Личните данни трябва да се съхраняват само толкова дълго, колкото е необходимо за постигането на целта, за която са били събрани

Администраторите трябва да обмислят колко дълго е необходимо да съхраняват записите, вкл. техни копия.

- Записите на произшествие може да са необходими за административни или съдебни производства и поради това могат да бъдат съхранени допълнително за тази цел;

- Като част от гореспоменатите задължения за прозрачност, лицата следва да могат да се информират за това колко дълго ще се съхраняват записите;
- Записите не трябва да се съхраняват за неопределено време и следва периодично да се изтриват, след като вече не са необходими за целта, за която първоначално са били събрани, или за каквато и да е легитимна последваща цел;
- Повече информация за принципите за „ограничение на съхранението“ и „ограничение на целите“ може да бъде намерена в [Насоките ни за бизнеса](#).

Личните данни трябва да се пазят сигурно

Администраторите трябва да са наясно къде се съхраняват записите (напр. на собствена памет или в „облачно“ пространство) и да контролират и ограничават достъпа до тях.

Хората имат право на достъп до данните си

Ако администраторът разполага със запис на някого, последният има право на достъп до тези данни.

- Правото на достъп включва правото на физическото лице да получи потвърждение дали личните му данни се съхраняват или обработват по друг начин;
- Правото на достъп включва и право на лицето да получи копие от личните му данни, които са в процес на обработване, както и допълнителна информация относно обработката на тези данни съобразно чл. 15 от [Регламент \(ЕС\) 2016/679 \(Общ регламент относно защитата на данните\)](#);
- При поискване на копие от личните данни администраторът следва да може да отговори в рамките на един месец, дори същите вече да са изтрити;
- Повече информация за правото на достъп до лични данни може да бъде намерена в информационната ни брошура [Нови моменти относно правата на](#)

физическите лица съгласно Регламент (ЕС) 2016/679 и в Насоки 01/2022 г. на Европейския комитет по защита на данните относно правата на субектите на данни – право на достъп.

Публикуване на записи

Тези, които използват видеорегистратор на обществено място, трябва да са наясно, че публикуването на заснет материал, напр. в социалните мрежи, представлява допълнителна операция по обработване, която може да породи риск от нарушаване на правата за защита на данните на заснетите лица. Като цяло и в съответствие с мотивите на Съда на ЕС по делата *Lindqvist* (C-101/01) и *Buivids* (C-345/17), публикуването на лични данни пред неограничен кръг от лица, напр. в публичен канал или профил в социалните мрежи, не може да се счита за дейност, подаваща в обхвата на изключението за „чисто лични или домашни занимания“.

За всяко използване на записи, включващи лични данни, чието обработване не попада в обхвата на изключението, администраторът следва предварително да се увери, че има валидно правно основание за това и че въпросното обработване ще отговаря на принципите за защита на данните.

Публикуването на записи от видеорегистратори може да бъде оправдано при определени обстоятелства за журналистически цели, но това трябва да бъде внимателно балансирано с правата за защита на данните на засегнатите лица.

Предоставяне на записи от видеорегистратор на трети страни

След надлежно писмено искане по съответния процесуален ред полицейските органи, както и органите на съдебната власт могат да поискат от Вас копие на запис от видеорегистратора във връзка с разследване на престъпление. Упражнявайки своите разследващи правомощия, тези органи са длъжни да обработват личните данни при условията и по реда на Глава VIII от Закона за защита на личните данни - *Правила за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването*

или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за общественения ред и сигурност и тяхното предотвратяване (загл. изм. - ДВ, бр. 17 от 2019 г.).

В случай на разкриване на записи от видеорегистратор на други трети страни, несвързани с наказателно разследване, следва да се отчита решението на Съда на ЕС по делото *Rīgas* (C-13/16). То се отнася до искане за разкриване на лични данни на лице, причинило пътнотранспортно произшествие, с цел упражняване на правни претенции. По това дело Съдът на ЕС прави заключение, че администраторът не е имал задължение да удовлетвори искането за разкриване на записа въз основа на законни интереси на третата страна.

Съдът на ЕС разяснява, че ако съществува национален закон, който позволява подобно разкриване на лични данни, съдържащи се в записи от видеорегистратор, на трета страна за предявяване на иск за гражданска отговорност, това би било допустимо.

Ролята на КЗЛД

КЗЛД разглежда жалби на лица, които смятат, че правата им за защита на данните са били нарушени. Когато установи нарушения на законодателството за защита на личните данни, тя може да упражнява корективни правомощия, включително да налага административните наказания „глоба“ или „имуществена санкция“.
